

1944 magyar áldozataiért szóltak a harangok

Elsőként Adorjánon, majd Horgoson, Martonoson és Magyarkanizsán emlékeztünk

Az adorjáni temetőben október utolsó napján 51-szer kondult meg a temető harangja, hogy emlékeztesse a megjelenteket arra az 51 falubeli magyar férfira, akiket 1944. október 31-én, a Halász utca végén a Tiszába lőtték a szerb partizánok. Miután **Baráth Gábor**, a falu plébánosa megáldotta az emlékhelyet, az adorjáni diákok szavalatai hangzottak el, a Szőke Tisza Művelődési Egyesület asszonykórusa pedig alkalmi dalsokkal hajtott fejet apáik, nagyapáik emléke előtt. Emlékező beszédet **Forró Lajos** történész, a Délvidék Kutató Központ alelnöke mondott, aki kiemelte, hogy az 51 áldozaton túl további hét magyar áldozata is volt az adorjáni vérengzésnek. Őket, egymástól függetlenül, a tömegmészárlás utáni napokban gyilkoltak le hóhéraik. A megemlékezés befejeztével került sor a koszorúzásra.

Horgoson, a temetői kápolna előtt **Gutási Ákos** horgosi katolikus plébános istentisztelettel adózott a faluban ártatlanul kivégzett magyarok emléke előtt. Az emlékhelynél **Vass Zoltán** történész mondott beszédet.

– A közel nyolcvan áldozatot a szabadkai út mellé hajtották, ahol a megásatott sírokba lőtték őket halomra, köztük az akkori plébánost, Virág István atyát. Ítékezés nem volt, csak végrehajtás, bosszú és megfélemlítés – mondta a történész.

Egy órával a vasárnapi horgosi megemlékezést követően a martonosi temetőben is összegyűltek a helybeliek, hogy leróják kegyeletüket a 71 évvel ezelőtt ártatlanul kivégzett szeretteik emléke előtt. Az emlékhelyen 24 ártatlan martonosi magyar férfi neve szerepel, köztük Forró Lajos történész nagyapjái is. Az egyházi kegyeletadás utáni beszédében a történész a még mindig tömegsírokban fekvő áldozatok mielőbbi exhumálását és tisztességes újratemetését sürgette, de fontosnak tartotta kiemelni, hogy végső ideje volna a falu főutcájának nevét Tito marsallról az ártatlanul kivégzettekhez kötődő névre változtatni. A kegyeletadást követően **Savelin Zoltán** martonosi plébános a temetői kápolnában mutatott be szentmisét az egybegyűlteknek.

Magyarkanizsán Halottak napján tartják a megemlékezést. A megjelentek harangszó és a Cifraszűr Vegyeskórus által énekelt Himnusz akkordjai mellett rótták le kegyeletüket 1944 magyar áldozatai előtt. **Zapletán Géza** esperes-plébános egyházi szertartását követően itt is Forró Lajos történész mondott emlékező beszédet, aki a szerb–magyar akadémiai bizottság tagja is.

– Megbékélni akkor lehet, ha kölcsönösen beszélünk a sérelmekről, elfogadjuk egymás történelmét és megtanuljuk tisztelni egymás halottait – mondta beszédében Forró Lajos. - Megtanuljuk azt, hogy az ellenség csak addig ellenség, amíg fegyver van a kezében, ha fogságba esik, akkor ember, ha meghal, akkor áldozat. (...) ... áldozat és áldozat között nincs különbség. Mostantól nem szerb vagy magyar áldozatokról beszélünk, hanem áldozatokról. Rehabilitálták áldozataink egy részét, néhol már a kárpótlások fizetése is elindult.

Miután megkoszorúzták a magyarkanizsai emlékművet, az emlékezők lerótták kegyeletüket az első világháborús sírkertnél is.

*Bödő Sándor
Fotók: Puskás Károly*